

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 lipca 2026 roku

Sprawa: Zapytanie nr 3552

Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na otrzymane zapytanie nr 3552 Posłów: Pani Iwony Małgorzaty Krawczyk, Pana Marka Jana Chmielewskiego, Pana Łukasza Horbatowskiego proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Pyt. nr 1

Czy oraz w jakim zakresie zostały zrealizowane wnioski Najwyższej Izby Kontroli sformułowane w wyniku kontroli „Prawidłowość zapewnienia jednostkom samorządu terytorialnego finansowania zadań publicznych w latach 2019–2022” (P/23/049), w szczególności w części odnoszącej się do finansowania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej?

NIK w wystąpieniu pokontrolnym skierowała, w części odnoszącej się do finansowania zadań zleconych, wniosek o dokonanie we współpracy z innymi resortami szczegółowego przeglądu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej pod względem racjonalności utrzymywania dla nich statusu zadania zleconego, a w przypadku niedokonania zmian w tym zakresie podjęcie działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego finansowania tych zadań (...).

Właściwość merytoryczną poszczególnych ministrów określa ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹, która wskazuje jaki zakres należy do właściwości danego ministra, w tym obszar zleconych zadań. Zgodnie z art. 4 tej ustawy, minister kierujący działem administracji rządowej jest właściwy w sprawach z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych w odrębnych przepisach do kompetencji innego organu.

Mając na uwadze sformułowany przez Najwyższą Izbę Kontroli wniosek z przedmiotowej kontroli, odnoszący się do finansowania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, Minister Finansów pismem z dnia 12 kwietnia 2024 r. zwrócił się do resortów/urzędów z prośbą o dokonanie szczegółowego przeglądu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej pozostających w zakresie ich właściwości, w tym m.in. pod kątem potwierdzenia czy obowiązujące regulacje w zakresie realizacji i finansowania przez budżet państwa zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego są odpowiednie oraz możliwości ich ewentualnego przekształcenia w zadania własne.

Dodatkowo skierowane zostały pisma do poszczególnych Ministrów/Kierowników Urzędów Centralnych - wraz z zestawieniem danych otrzymanym od Wojewodów w zakresie finansowanych zadań - zobowiązując ich do weryfikacji zgodnie z właściwością m.in. obowiązujących regulacji w zakresie katalogu zadań, czynności i ich czasochłonności oraz wysokości kosztów ponoszonych przez budżet państwa na ich realizację.

Z uwagi na złożoność zagadnienia, kwestie te, w części przypadków w dalszym ciągu pozostają przedmiotem analiz oraz uzgodnień prowadzonych z poszczególnymi ministrami. Niemniej, zgodnie z deklaracją poszczególnych ministrów przeprowadzony przegląd zadań zleconych wykazał obszary zadań zleconych, dla których nie ma potrzeby ingerencji w przyjęty sposób finansowania (m.in. zadania z zakresu organizacji i przeprowadzania wyborów, zadania z zakresu obrony narodowej).

Pyt. nr 2

Jakie zmiany w zasadach ustalania wysokości dotacji celowych na realizację zadań zleconych zostały wdrożone w następstwie ustaleń i rekomendacji Najwyższej Izby Kontroli oraz jaki był ich wpływ na stopień pokrycia rzeczywistych kosztów realizacji tych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego?

Stosownie do zasad ogólnych, wynikających z postanowień art. 129 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² (dalej: ufp), kwoty dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego określone są przez dysponentów części budżetowych według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Ponadto art. 149 ww. ustawy, stanowi regułę, zgodnie z którą, dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami są przekazywane jednostce samorządu terytorialnego przez wojewodę w terminie umożliwiającym pełne i terminowe wykonywanie zadań.

Dysponenci części budżetowych, w tym głównie wojewodowie sprawują nadzór i kontrolę wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa – art. 175 ust. 1 pkt 2 ufp. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że to na dotującym (głównie właściwym wojewodzie) spoczywa obowiązek odpowiedniej kalkulacji kwoty dotacji i stosownego rozliczenia jej w oparciu o zrealizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zadania, do Wojewodów skierowane zostało pismo w 2025 r. przypominające im o obowiązkach wynikających z posiadanych przez nich uprawnień kontrolnych w zakresie realizacji zadań zleconych oraz zobowiązujące do podjęcia działań, które są niezbędne, żeby sprawowany przez nich nadzór nad realizacją tych zadań był bardziej efektywny a tym samym przysłużył się do odpowiedniego planowania i rozliczania dotacji na przedmiotowe zadania. W tym zakresie systematycznie prowadzona jest współpraca z Wojewodami.

W ustawie budżetowej na rok 2026 zostały zaplanowane m.in. dodatkowe środki w rezerwie celowej poz. 47 - *Środki na dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym w szczególności na zadania, których koszt realizacji kalkulowany jest w ujednolicony sposób* – 728 654 tys. zł, (tj. o 396.907 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego) oraz rozszerzone przeznaczenie rezerwy. Środki rezerwy przeznaczone są na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, po dokonaniu szczegółowego rozliczenia przez wojewodów (z uwagi na sprawowany przez nich nadzór) środków zaplanowanych na realizację poszczególnych zadań zleconych.

W niektórych projektach ustaw, wprowadzających przepisy nakładające na JST zadania zlecone, wprowadzono zmiany w mechanizmie ustalania wysokości dotacji celowych.

Działanie dotyczyło ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego⁴ oraz ustawy z dnia 12 września 2025 r. o bonie ciepłowniczym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia wysokości cen energii elektrycznej⁵. Zmiana polegała m.in. na zwiększeniu wskaźnika kosztów obsługi – dotychczas stosowany mechanizm (np. przy wypłatach dodatków energetycznych w latach 2024-2025) przewidywał uwzględnienie kosztów realizacji zadania na poziomie 2% łącznej kwoty wypłaconych świadczeń w gminie. Zakres zmian objął podwyższenie wskaźnika kosztów obsługi zadania z 2% do 3% oraz rozszerzenie zakresu finansowania o wszystkie koszty ponoszone przez JST, w tym również związane z rozpatrywaniem wniosków zakończonych decyzją odmowną.

W toku prac nad rządowymi projektami ustaw, które zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego do realizacji nowych zadań z zakresu administracji rządowej, Ministerstwo Finansów wskazuje na konieczność uwzględniania odpowiednich regulacji prawnych, pozwalających w sposób jednoznaczny określić metodologię kalkulacji wysokości środków niezbędnych do realizacji danych zadań zleconych.

W bieżącym roku wprowadzono jednolite zasady kalkulacji dotacji na zadania z zakresu geodezji i kartografii realizowane przez powiaty. Standaryzacja zadań została wypracowana w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁶. Prace nad standaryzacją zadań prowadzone były w ramach powołanego przez Głównego Geodetę Kraju: *Zespołu do spraw standaryzacji kosztów realizacji zadań rządowych z zakresu geodezji i kartografii oraz określenia jednolitych w skali kraju zasad ich finansowania*. Środki na zadania realizowane przez powiaty z zakresu geodezji i kartografii, z wyłączeniem prac geodezyjnych i kartograficznych na potrzeby organów administracji geodezyjnej i kartograficznej, w roku 2026 przekazywane są i rozliczane według liczby zrealizowanych spraw (zgodnie z katalogiem), ujednoliconego czasu realizacji zadań oraz stawki roboczogodziny.

Dodatkowo, w ustawie z dnia 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw⁷ wprowadzono zmiany, które umożliwiają wojewodom dokonywanie przeniesień wydatków między działami w celu zapewnienia odpowiedniej realizacji zadań zleconych. Wprowadzenie tego rozwiązania pozwoli na uzupełnienie środków w ramach wygospodarowanych oszczędności w przypadku większej niż planowano realizacji zadań lub wystąpienia ewentualnej konieczności zrealizowania zadań, które nie były przewidziane w planie.

Pyt. nr 3

Czy ministerstwo podziela ustalenia Najwyższej Izby Kontroli wskazujące na występowanie systemowej rozbieżności pomiędzy wysokością przekazywanych dotacji a rzeczywistymi kosztami realizacji zadań zleconych przez jednostki samorządu terytorialnego, a jeżeli tak – jakie działania podjęto w celu ograniczenia tego zjawiska?

Przede wszystkim należy podkreślić, że trudno mówić o ustaleniach przedmiotowej kontroli NIK. To przede wszystkim zbiór informacji pozyskanych w wyniku badania kwestionariuszowego odniesień wybranych jednostek samorządu terytorialnego do zagadnienia realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Wyniki te odzwierciedlają jedynie opinie i deklaracje, co oznacza, że pokazują one przede wszystkim subiektywne podejście samorządów do przedmiotowego zagadnienia, a nie obiektywny stan rzeczy, co dodatkowo potwierdza fakt, że w materiale źródłowym nie przedstawiono kalkulacji/danych, które w sposób jednoznaczny potwierdzałyby niedobór środków na określone zadania zlecone.

W związku z powyższym omawiane wystąpienie nie może stanowić samodzielnej podstawy oceny o systemowym charakterze potencjalnej rozbieżności pomiędzy wysokością przekazywanych dotacji a rzeczywistymi kosztami realizacji zadań zleconych przez jednostki samorządu terytorialnego. Należy wskazać, że zagadnienie zapewnienia adekwatnego poziomu finansowania zadań zleconych ma charakter wieloaspektowy i jest uzależnione od wielu czynników, w tym specyfiki i charakteru określonych zadań, ich liczby oraz uwarunkowań budżetowych. Wszelkie wprowadzane rozwiązania w zakresie zmian co do sposobu finansowania tych zadań muszą być poparte szczegółowymi danymi finansowymi, które

wymagają rzetelnej i obiektywnej weryfikacji a nie wynikać jedynie z deklaracji złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Podstawa Prawna

1. Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1370),
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz.1483, z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428),
4. Ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 21),
5. Ustawa z dnia z dnia 12 września 2025 r. o bonie ciepłowniczym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia wysokości cen energii elektrycznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1302),
6. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151, z późn. zm.),
7. Ustawia z dnia 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 426).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów